Учѣте ся братя мои,
Думайте читайте

И чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь.

СВОБОДА

„Въ своей хатѣ своя правда

И сила и воля" Шевченко.

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА".

Чис 11. ДЖЕРСІ СІТІ. Н. Д. Середа 10-го Апрѣля 1895. ГОДЪ III.

ХРИСТОСЪ ВОСКРЕСЪ!

Втѣшили ся вкôнци завзятіи и лукавй вороги Христа, вороги правды и добра, наколи умеръ на крестнôмъ деревѣ, а опôсля за стараніемъ благообразного Іосифа совѣтника зъ Аримафтеи зôстало поховане найсвятійшое тѣло въ новôмъ гробѣ приваленôмъ надгробнымъ тяжкимъ каменемъ. Но коротка була втѣха ворогôвъ Спасителя, недовго любовались думкою: „мы его позбулись" а теперь будемъ мати супокôй. Но якъ на довго? Ще першій вѣтрець не пробудивъ ся и не зашумѣвъ листемъ дремучихъ деревъ, ще суботна нôчь своею запаскою вкрывала спящій городъ Ерусалимъ, якъ передъ всходомъ соньця воставъ Христосъ славно изъ гроба, якъ взôйшло сонце правды и переляканй римскй вояки що стергли грôбъ першй возвѣстили: „Христосъ воскресъ!"

Побожнй женьщины, котрй ранесенько, предъ всходомъ соньця удали ся на грôбъ, щобъ помазати тѣло Христа, учувши ôдъ ангела сѣдящаго на ôдваленôмъ камени. „Нѣсть здѣ!" чимъ скорше вертають ся они повтаряючй: „Христосъ воскресъ!"

Що йно поснули вороги Спасителя и саме тогдѣ коли почали твердо засыпляти, зрывають ся наче бѣшанй бо по улицяхъ Іерусалима залунало: „Христоъ воскресъ!"

Страха ради юдейска ученики Спасителя скривши ся и ще не прійшовши дô себе съ перляку, ажь тутъ чують ôдъ побожныхъ мvроносицъ: „Христосъ воскресъ!"

Тіи короткй але много значнй слова повторяе небо и земля, люде и ангели: Христосъ воскресъ! сильнымъ ôдгомономъ вôдбились такъ о запертй дверѣ рая, якъ о врата ада! Першй отвераютъ ся, другй сокрушають ся!

Христосъ воскресъ! и своимъ славнымъ воскресеніемъ ствердивъ що Онъ є правдивый Богъ, его чудеса, его наука есть проте свята, божественна правда, котрой ограниченый чоловѣкъ мае пôддати ся и за ей проводомъ лишень мае ступати по сей земли до осягненя своей высокодостойной цѣли.

Христосъ воскресъ! и діявола власть попрана и смерть безсильна!

Христосъ воскресъ! и людкôсть освободжена зъ неволѣ, зъ темноты на волю, до свѣтла правды добра и братньой любви.

Христосъ воскресъ! и запечатане пекло, отверте небо. будучнôсть загробна забезпечена вѣруючимъ въ Христа!

Христосъ воскресъ! и тогдашный поганьскій свѣтъ неволѣ и тѣмноты, балвохвальства и сваволѣ, гордости и зôпсутя — клонитъ ся ко свому заходу, хилить ся до свого упадку и зникненя.

Христосъ воскресъ! и зъ нового высѣченого въ скалѣ Христа гробу повѣяло по цѣлому свѣту новымъ житемъ — житемъ волѣ, житемъ братньой любви, рôвности, житемъ поступу.

Желаючи нашимъ братямъ Русинамъ веселыхъ великодныхъ святъ такъ живучимъ въ Америцѣ, якъ и на Руси-Украинѣ, молимъ Воскресшаго Христа о тую его святу ласку: щобъ Русины просвѣтились днемъ свѣтлого воскресенія Спасителя и скинули гробне полотно мертця то есть: лѣнивство, байдужнôсть, маловѣру въ свои власнй силы, а пробудились, встали, зô сну неволѣ и воскресли зъ гробу рабства и почали жити новымъ житемъ и оддыхати повными грудми воздухомъ свободы!

Но поки-що помнѣмъ братя же нашъ Спаситель нѣмъ воскресъ, нѣмъ прославивъ ся вельми терпѣвъ и много страдавъ! Перенѣсъ наругу, зневажане, а въ кôньци позорную смерть на крестѣ! Се ясно вказуе намъ що и мы яко христіяне, мусимо взяти на себе свôй крестъ всѣхъ злиднѣвъ и невзгодъ теперѣшного нашого часового житя и йти за Христомъ отвергшись сами себе и всякую житейскую отложивши печель, сли на правду бажаемо, щобъ наше воскресеніе було славне во послѣдный день божого суду. О тое мусимо старати ся передъ всемъ, бо едино есть на потребу кождому изъ насъ: забезпечити собѣ небо.

Сли такъ будемо думати и дѣлати, то Воскресшій Спаситель не позабуде и о насъ а змилосердить ся надъ нашою щербатою долею и народнымъ лихолѣтіемъ.

Незслѣдимй бо суть божіи стезы и Его провѣдѣне розтягаесь на всѣ народы, и Онъ знае муки и конане закованой Руси-Украины и Онъ прискорить намъ день нашого народного воскресенія.

Але намъ тежь не треба стояти зъ заложеными руками. Передъ всемъ мусимо стеречи ся смертельного народного грѣха: не дѣлити, не дробити нашихъ силъ, але бути одиного серця, одной думки и однымъ шляхомъ прямувати до осягненя нашой народной волѣ и добра.

„Воскресенія день просвѣтимъ ся людіе"! Нарôдъ темный, мало ученый, николи не потрафить полѣпшити свôй люсъ, свою долю, тôльки усе буде нарѣкати на свое горе и лихо, а выходу зъ свого прикрого положеня самъ не знайде.

Такъ, якъ початкомъ всякой мудрости есть страхъ Господень, такъ першимъ фундаментомъ, на котрôмъ мае стати святыня свободы якого народа, есть наука, просвѣта, того-же народу.

Сли нашй братя въ Америцѣ возмуть тотй слова до серця то есть: наколи получимо ся пôдъ прапорь „Народного Руского Союза" и будемъ працювати надъ нашою власною освѣтою, то безперечно получимъ, поправимо нашу робôтничу долю и здобудемъ честь и повагу для Американьской Руси.

Нашй братя на родинѣ сли такъ само поступлять тодѣ день спасеня Руси не буде далекимъ.

Вѣрмо крѣпко що й намъ усмѣхнеть ся доля и що наша щезне бѣда а встане воля.

Веселыхъ Святъ!

Папа Левъ XIII. А Русины.

Св. отецъ Папа Левъ XIII. котрый помимо своей глубокой старости, такъ зручно и умѣло кермуе лодью Петра т. е: Христовою церквою, давъ на дняхъ великій доказъ своей отцѣвской любви, взглядно руского народа и руской церкви.

Ото дня 15 Марта сего року, Его святôсть Папа Левъ XIII пôдписавъ декретъ, котрымъ креуе ôдрубу семинарію для 40 русинôвъ въ Римѣ вѣнуючи ей фондомъ 309 тысячъ глр. Тая вѣсть наповнила кожду руску душу чувствомъ великой радости, щирой подяки за таке величне дѣло. И мы Русины католики шлемъ изъ за Океана наше щиро-руске спаси-Бвгъ и Многая лѣта Льву XIII!

Щобъ можна належито оцѣнити щедрôсть и велике серце св. отця Льва XIII въ тôмъ дѣлѣ, то треба знаии пекучй потребы Русинôвъ и руской церкви.

Рускій нарôдъ позбавленый своей політичной самостôйности, не може скорымъ крокомъ йти въ передъ въ просвѣтѣ и въ поступѣ.

Сли днесь истнують Русины яко нарôдъ, то маесь завдячити церквѣ и рускому священьству.

Папа Левъ спôзнавъ занадто добре, же руска церковь зъ ей восточнымъ обрядомъ, зъ ей священьствомъ а нарôдъ то одно, и тая сама звязь, яка заходить мѣжь тѣломъ а душею. Русины яко католики потребують священникôвъ мудрыхъ свѣтлыхъ, повныхъ посвященя ся свому высокому званю. А такй можуть выйти зъ руской римской семінаріи.

Але рускій священникъ не лише мае свôй а душпастырскй обовязки, яко божій слуга, але ôнъ мае бути першимъ дѣячемъ мѣжь своимъ народомъ и працювати на нивѣ народного вôдродженія. До того треба людей, одваги, сильного характеру, европейской культуры, — а такй можуть лишень бути тіи даровитй рускй молодцѣ, котрй вчились за границею въ Италіи въ руской семінаріи.

Я знаю на передъ, що знайдуть ся такй русины патріоты, особливо зъ того табору, де всѣ слабують на затверджене, же скажуть: „это скверное дѣло и очень вредное, альбовемъ черезъ тое настае руска молодежь будетъ воспитанная въ іезуітскому духе и успособеню."

Але такъ думати можуть лише тіи, у котрыхъ мозговй комôрки суть повнй чаду зъ давныхъ не стравленыхъ утопій, зъ котрыхъ неможуть черезъ затверджене — heraus.

Дай Боже щобъ Русь мала своихъ щирыхъ правдивыхъ, мудрыхъ та хитрыхъ гезуітôвъ! Мыбъ днесь инакше стояли пôдъ всякимъ взглядомъ.

Отворене руской семінаріи въ Римѣ наступитъ за якихъ 6 мѣсяцѣвъ. Булобъ се дуже добре, слибъ нашй Владыки представили смутне положене руской церкви на Угорщинѣ, де бракъ рускихъ священникôвъ, бо теперѣшне духовеньство вôдцуралось свого народу и сталось слѣпымъ орудиемъ для мадяризованя Русинôвъ.

Добре бъ се було, слибъ хоть кôлька рускихъ молодцѣвъ зъ угорской Руси могли выховувати ся въ руской семінаріи въ Римѣ и тамъ навчились бы любить свое.

Гр. Гр.

Вылвиъ Дуная.

Въ полудневôй части Угорщины выливъ Дунай свои воды далеко и широко по за розлогй береги и наробивъ великого упустошиня и много шкоды. Вода знищила много селъ и забрала зъ собою усе добро хлѣбороба. Сотками нещасныхъ селянъ ночуе и днюе пôдъ голымъ небомъ не маючи чимъ свое тѣло приодѣти и голодъ заспокоити.

Коронація царя.

Зъ Москви доносять, що коронація російского царя ôдбудеть ся въ половинѣ мая сего року.

SVOBODA

(LIBERTY.)

Weekly Paper

The only Russian political paper in this Country and has a largest circulation through the United States and is an invaluable advertising medium.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю 2.50

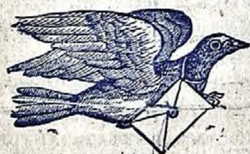
Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу:
To "Svoboda" Printing Office
48 William Str.
Jersey City Hights, N. J.

Наша газета выходить що тыждня въ Середу.

ADVERTISING RATES:
One inch per annum...$ 10.00
„Six months. „ 6.00

All money or money orders should be addressed to:
„Svoboda" Printing Office
48 William Str.
Jersey City, Hights N. J.

Entered at the post office at Jersey City, N. J., as second class mail matter.

ВѢСТИ ЗЪ НАШОЙ ОТЧИНЫ.

ВЫБОРЫ,

Сего року будуть выборы въ Галичинѣ и буде избирати ся пословъ до сойму. Посолъ разъ выбраный, позôстае нымъ черезъ 6 рокôвъ и поберае хорошу дієту. Протоє не диво же кандидатôвъ буде громада. Сего року надѣють ся Русины выбрати троха бôльше число рускихъ послôвъ якъ до теперь — бо якъ то кажуть, бѣда вчить розуму и нашъ нарôдъ прійшовъ до переконаня же тымъ лекши буде жилось бѣднымъ русинамъ, чимъ бôльше буде мати своихъ заступникôвъ въ соймѣ яко речникôвъ народной нуждu и народной потребы.

У насъ себѣ далось легко перепровадити выборы на користь руского народа въ руской части краю, колибъ не страхаючѝ наказы ц. к. староствъ, кобъ не кольба жандармôвъ, жидôвска намова, а польскѝ драглѣ та кобасы.

Рускѝ выборцѣ повиннѝ выбирати такихъ рускихъ патріотôвъ на своихъ послôвъ, котрѝ не стоять о паньску ласку и свого добра не шукають, але котрымъ лежить на серцю добро народа, его кривда, его потребы и его интереса.

Жидôвскѝ розбишаки въ Гуцульщинѣ.

Зъ Коломыи доносять ось що: Іцко Грайнеръ зъ Плоской на Буковинѣ зъ мести противъ Юры Дарадуды, богатого тамошного Гуцула пôдмовивъ пердъ двома роками Ицка Штайнера зъ Косова, щобъ противъ Юры Дарадуды выступивъ передъ судомъ въ Косовѣ зъ жалобою о заплату выдуманой пожички 300 зр. и доказувавъ мнимый фактъ фальшивими свѣдками Йослемъ Шіферомъ, Веніяминомъ Крумбайномъ, Бельремъ Попелиникеромъ и Ицкомъ Грайнеромъ. Дѣйстно запôзвавъ Ицко Штайнеръ Дадаруду, але въ першой инстанціи т. є. въ косôвскôмъ судѣ програвъ справу. На его рекурсъ допустила апеляція доказъ зъ наведеными свѣтками, котрѝ пôдъ присягою зôзнали, що були пôдъ той часъ всѣ разомъ въ Полоской корчмѣ у Грайнера и бачили якъ Штайнеръ давъ Дадарудѣ титуломъ пожички 300 зр. Карна розправа выказала цѣлкавиту ложь того пôзнаня, бо Дарадуда анѣ не бравъ грошей, анѣ не бувъ въ корчмѣ у Грайнера а що бôльше, показало ся навѣть, що й фальшивѝ свѣтки нѣколи не були въ Плоской и Дарадуда цѣлькомъ ихъ не знавъ. Трибуналъ переслухавъ 30 свѣдкôвъ, а розправа тревала 2 днѣ. Судьѣ присяжнѝ признали одноголосно всѣхъ обжалованыхъ винними злочину обманьства и трибуналъ засудивъ Ицка Штайнеръ на три роки а всѣхъ прочихъ кождого на 2 роки тяжкой вязницѣ. заостреной постомъ. Ударяюче й се, що всѣ засудженѝ дуже маючѝ люде — и якъ показалось зъ процесу — вели широкѝ интереса въ Гуцульщинѣ. Кôлько такихъ Дарадудôвъ було, одинъ Богъ знає, однако се правда, що сказавъ заступникъ пошкодованного, а именно, що фабрика фальшивыхъ свѣдоцтвъ дуже доходне пôдпріємство, особливо тамъ де сторона мае до суду кôлька миль дороги, де нарôдъ такѝ легковѣрный а не порадный якъ въ Косôвщинѣ и въ наслѣдокъ того не може боронити ся.

Допись зъ села К.

Хвальна Редакціо!

Коли я бувъ послѣдный разъ у хвальной Редакціи попращати ся, обѣцявъ я и де що написати якъ ту людямъ и менѣ живеть ся.

Та щоденнѝ клопоты выбили менѣ зъ головы тую гадку. Але теперь, коли выставивъ хатину и позбиравъ троха комперôвъ та зерна — ôпочиваю и маю часъ до писаня.

Слибъ я бувъ знавъ що мене чекае така нужда и клопоты якъ прійду до свого села, тобъ бувъ николи не рухавъ ся зъ вôдтамъ де живъ и робивъ. Тыхъ пару центôвъ що чоловѣкъ принесе зъ собою въ короцщѣ щезають и признаки нема нѣякой. Почавъ ґаздувати та не сходять ся кôнцѣ щобъ де якъ допровадити до ладу, бо грошей бракъ.

Сли трафить ся менѣ якій купець и верне менѣ тіи гроши що выдавъ на хатину и на загороду — то сей часъ продаю и вертаю до Америки.

Поздоровляю всѣхъ
Читатель „Свободы"

Рухъ робôтничій.

Коло Пітсбурга и на околицю уже лекше знайти роботу якъ передтымъ.

Connellsville. Пеци коксу всюда палять и робота иде доберe.

Mayfield, Pa. Зъ ôдтамъ пишуть, що робота въ тамошнихъ майнухъ йде слабо, але не одовга поправить ся.

Centroville N. J. Тамъ робота поправила ся.

Jersev City. До цукроварнѣ, до табачнѣ дôстало въ тыхъ дняхъ много нашихъ землякôвъ роботу и есть надія що роботы буде досить.

Въ Brookly-нѣ трудно о роботу.

Ansonia Conn. Тамъ копають теперь ставъ и потреба людей.

Troy. Тутъ для робôтникôвъ не дуже добре.

Не одовга всѣ желѣзнѝ фабрики въ Америцѣ, котрѝ до теперь слабо робили, або були цѣлкомъ запертѝ, пôчнуть знову робити и о працю буде легко.

Теперь мясо вельми подорожіє задля того, що на Западѣ богато вымерзло рогатой худобы.

Въ Yonkers досить добре иде робота.

До рускихъ робôтникôвъ

Одинъ другому пôсля науки и приказу Христа, мусимо помагати якъ не грôшми то доброю радою. Отже взываемо рускихъ робôтникôвъ щобъ були такъ добрѝ давали знати до насъ якъ на ихъ плейзахъ йде робота, а мы то все будемо помѣщати и се великій хосенъ для робôтничой справы.

Надѣемъ ся що нашому скромному бажанію нашѝ братя неôдмовлять и тымъ способомъ газета зробить ся интересною.

Редакція

Народна пѣсня о Воскресенію.

Тутъ подаемо зразокъ народной поезіи, де обявляеть ся велика творча сила духа нашого малорускозо народу и явный доказъ що наша мова, наша пѣсня не меже загинути якъ того хоче россійске правительство, котре заказало навѣть катихизмъ друковати въ нашой мовѣ. Но дарма. Наша милозвучна мова и пѣсня во вѣки не пропаде!...

Христосъ воскресъ,
Радъ миръ увесь,
Дождались Божой ласки,
Тепера всякъ,
Наѣвъ ся въ смакъ
Свяченой паски.
Всѣ гуляють
Восхваляють
Воскресшого Бога,
Уже тая
Що до рая
Протерта дорога.
Зліи духи,
Власно мухи,
Всѣ уже послизли,
Загнавъ Ісусъ
Въ пекло покусъ
Щобъ христянъ не грызли.
А смерть люта,
Що намъ тута
Вельми докучала,
По болотамъ,
Очеретамъ
Бѣжучи кричала.
Тамъ суціга
Теперь бѣга,
Якъ шалена зъ ляку,
Бо Богъ крестомъ
Чорта съ хвостомъ
Прогнавъ якъ собаку
Сей чортъ темный
Князъ пекельный
Зъ смертю полигавъ ся,
Всѣхъ зажерти,
Въ адъ заперти
Такъ то измовлявъ ся.
Вони тое
Въ кучу двое
Знюхавшись сацюють
Хоть старого,
Хоть малого,
То такъ излабцюють.
Була воля:
Хоть й короля
У рай не пускали
Хоть бы святыхъ,
Вони и тыхъ
У пекло таскали,
На всѣхъ трактахъ
По болотахъ
Сторожѣ стояли,
Середъ шляху
И туряху
До пекла хватали.
Того святцѣ,
Попи й ченцѣ
Не минали шляху,
Филозопы,
Крутопопы
Набирались жаху.
Пропавъ сей страхъ,
Зарôсъ той шляхъ
Купемъ та болотомъ!
Де той злый духъ
Глитавъ якъ мухъ
Ненаситнымъ ротомъ.
Теперь скорый
Шляхъ просторый,
До раю протертый, —
Безъ сторожей, —
Всѣ навстежей
Ворота отпертѝ.

НАЙ ЗНАЮТЬ ЛЮДЕ!

Попереднымъ разомъ обѣцяли мы доказати що баламучене угорско-рускихъ и галицкихъ Русинôвъ тутъ въ Америцѣ россійскôмъ урядовымъ православіемъ, есть шкодливымъ такъ нашой малоруской народности якъ кождому зъ осôбна, котрый дасть ся звести.

Платнѝ місіонеры россійско-державного православія по приказу зъ горы передъ всемъ старають ся вмовити въ темну и мало просвѣщену масу рускихъ робôтникôвъ, „що они не Русины и що ихъ мова то коверкане польской мовы, що Русинôвъ на свѣтѣ не ма только одинъ великій рускій нарôдъ, котрый уплывае въ добрѣ якъ церôгъ въ маслѣ: щасливый, свобôдный пôдъ мудрымъ и лагôднымъ панованіемъ руского царя.

Русинôвъ и малоруску народность выдумали австрійски міністры и поляки для своихъ політичныхъ цѣлей.

Ваша мова, то хлопска калакутска, ваша вѣра папежска, іезуитска, вашъ обрядъ то мѣшанина и чудасія.

Ваша вѣра не есть Християньска бо Христосъ носивъ бороду и апостолы, а вашихъ унѣятскихъ священникôвъ обголили римскою бритвою а намылили польскимъ мыломъ. Вы до теперь були въ блудѣ и вѣрили въ папѣжа — а чи пепежь то Богъ? – нѣ бо Богъ Отецъ мае бороду а папа не мае, отже видите сами що правда тамъ де й борода"!

Наколи такій платный місіонеръ дôйде въ своей фаерверковôй промовѣ до слôвъ „де борода тамъ и правдива вѣра" тогда ставить найважнѣйшій доказъ для потверженя своей науки, кекъ пива. Збаламученый хитрымъ способомъ рускій робôтникъ, приплескуе словамъ місіонера, споглядаючи на свѣжо набитій кекъ и тодѣ приходить до пôзнаня „де шукати правды."

О диво що наробили пива. Нашѝ карпатски гôрняки, котрѝ гнанѝ бѣдою и нуждою за кавалкомъ хлѣба по божому свѣту ще ôдъ молодыхъ лѣтъ и що заледво знали „Отче нашъ" а въ церкви лишень бувъ на великдень, тутъ въ Америцѣ въ одной минутѣ, приходить до переконаня же ôнъ москаль а не Русинъ, же его мова котрою говорить, не есть его лише пожичана ôдъ мазурôвъ, и „правдива настоящая" руска мова якою говорять въ Комчатцѣ котра знаходить ся пôсля ґеографіи нашихъ гôрнякôвъ десь далеко за Горлицями туда на полудне ôдъ Бардіова.

(дальше буде)

ВСЯЧИНА.

Масло яко помада.

Въ давныхъ вѣкахъ въ Европѣ совсѣмъ масла не знали. Ажь въ христіянскихъ часахъ почали уживати масло яко помаду для женщинъ высокого роду.

Опосля въ 15 вѣцѣ зачали знову уживати масла до освѣтленя храмôвъ божихъ, а вôдтакъ въ 1500 роцѣ зачали употребляти до ѣдженя и до приправленя стравъ.

Въ Марсиліи, въ Франціи заложивъ ся нѣкій Durand що перестоить на педестали 28 годинъ зъ тою умовою, що му вôльно буде въ 28 дняхъ 28 годинъ ужити до спаня.

Акторы и публика зупинились въ певницѣ.

Въ мѣсточку Фастово, въ Росіи, устроѣли театръ въ одномъ старомъ забудованю, котре уже не було до ужитку. Въ самый той часъ, коли акторы ôдгравали зъ великимъ запаломъ свою ролю а публика найбôльше любовала ся, завалила ся пôдлога и всѣ зъупинились въ певницѣ мѣжъ старыми бочками и смѣтємъ. Тôлько кôлка особъ покалѣчилось незначно въ той не сподѣваной явѣ.

Кôнно на около свѣта.

Князь Вяземскій постановивъ объѣхати кôнно Европу, Азію и Америку. Се и удасть ся ему, бо князь уже передтымъ разомъ бувъ объѣхавъ пôвъ Азіи верхомъ.

Добрый апетитъ.

Въ мѣстѣ Lancaster, въ Англіи въ дому божевôльныхъ (варіятôвъ,) скарживъ ся одинъ зъ нещасливыхъ що го болить черево. Докторы розпороли черево и знайшли въ немъ 142 цвяхôвъ. (гвоздôвъ) острыхъ и затупленыхъ, кôлька фунтôвъ щетины и дроту. Справдѣ се не жартъ що черево болѣло!.

Де що изъ житя Гренляндцѣвъ.

Край Гренляндія знаходить ся недалеко пôвнôчного бѣгуна землѣ нашой. Сей край ще мало извѣстный а то тому, що онъ є дуже студеный, и за для вѣчныхъ снѣгôвъ та ледôвъ для нашихъ слѣдителôвъ дуже не приступный. И хотяй онъ намъ и такъ страшный здае ся, то все онъ не є пустый: въ немъ жиють люде. Отъ послухайте що ґренляндка Оляпъ Краэръ про житя гамошныхъ людей оповѣдае:

Мы въ Грнляндіи не маемо анѣ школъ, анѣ церкве, анѣ лѣкарôвъ, анѣ адвокатôвъ анѣ владѣтелѣвъ. Мы не знаемо нѣчого бôльше, якъ лише то, що намъ нашѣ родичи оповѣдають. М[illegible] жиемо въ хатахъ изъ снѣгу зробленыхъ, убираемо ся въ кожухи и ѣмо рыбы, також и сухе мясо. Хата зъ снѣгу подôбна до шатра Мужчины рубають твердый снѣхъ своими списами на брылы. Зъ сихъ брылъ мурують хаты. При мурованю употребляють мягкого снѣгу замѣсть мальтеру. Сѣ хаты выстелюють кожухами зо всѣхъ сторонъ. Дверѣ суть такъ завеликі, що бы одинъ чоловѣкъ мôгъ въ нихъ влѣсти и суть такожъ кожухомъ заложені. Нѣ комина, нѣ каглы нема въ нашôй хатѣ. Щобъ огонь розложити кладемо 5 до 6 кôстокъ на середъ хаты потомъ дрôбныхъ кôстокъ сухого мяса и сала зъ вельрыба. Въ Гренляндіи нема дровъ — навѣтъ и одного сѣрника нема. Щобъ огонь розложити береме кавалокъ сухого мяса, розрываемо его на куснѣ и перемѣшуемо его зъ мохомъ. потомъ крешемо кременемъ до кôстки такъ довго, ажь докôвъ мясо не начне горѣти. Часомъ дуже довго треба намучити ся доки огонь не получить ся. Бѣднѣ не мають свого кременя и пожичають го въ богатыхъ. Се є лише одна рôжниця у насъ межи бѣднымъ а богатымъ.

Нашѣ люде въ Гренляндіи неумывають ся нѣколи. Я якъ прійшла до Ісляндіи, то менѣ дали кавалокъ мыла а я его взяла въ ротъ. Замѣсть умывати ся водою натерають они цѣле свое тѣло саломъ и сидять потомъ въ густомъ жовтомъ дыму, котрый повстае зъ горячого сала. А то є причина, що тѣло покрывае ся шкорлупою и черезъ то темне выглядае. Новонарожденне дитя є бѣле.

День тревае у насъ 4 мѣсяцѣ. ночъ 6 мѣсяцѣвъ а сумерокъ два мѣсяцѣ. День є у насъ найгôрша пора року. Тогды дôстають люде снѣговѣ слѣпоты; ихъ очи чарвонѣ, запухлѣ и такъ дуже болять, що здае ся, що они зъ головы вылѣзають. Въ ночи сіяють пôвнôчнѣ свѣтла, звѣзды а часомъ и мѣсяць и мы маемо досить свѣтла до ловôвъ.

Найлѣпша пора року є у насъ сумерокъ. Тогды леды проломлюють ся и вельрыбы, морскѣ псы вѣрнинають зъ воды, щобъ воздуху вдыхнути, а люди йдуть товпами, щобъ ихъ своими списами поубивати. Яко зброя служить зубъ валроса.

Мужчины лягають на лѣдъ и удають голосъ молодого пса. Скоро старый морскій песъ появить ся, то заразъ кидають въ него своими списами. Першій кто его забе, дôстае кожухъ а решта дѣлять ся мясомъ и саломъ. Неразъ появляють ся межи ломившими ся ледами вельрыбы, поверхъ 30 метрôвъ довготы. Сли такого убють. то мужчины скачуть, галасують, та спѣвають зъ радости бо знають, що мають довшій часъ чимъ жити. Мясо ѣсть ся завше лише сире. Спосôбъ ѣдженя есть дуже простый. Въ одной руцѣ держить Гринляндець кавалокъ сырого мяса а въ другôй кавалокъ сала. Сли сіи потравы зъѣсть ся. то вытирає ть ся руками лице, голову и каркъ, щобъ зъ сего коштовного сала нѣ крыхта не пропала.

Сли молодець женити ся хоче, то мусить. онъ собѣ жѣнку украсти. Сли ему не удасть ся ей до другой хаты перевести, то родичи дѣвчины убивають его.

Сли якій Гренляндець захорує, то его ôдносять до осôбной снѣговой хижи и лишають его тамъ самого. Десь колись кинуть му кавалокъ сала и бôлше никто нымъ не турбуе ся. Гренляндцѣ думають, що хорого лихій духъ попавъ. Сли онъ умре, то выгребують яму въ снѣгу и кидають его тамъ разомъ съ писою и его кожухами. Грендляндцѣ вѣрують въ доброго и злого духа. Въ лихомъ мѣсци е ще студенѣйше якъ въ Гренляндіи.

Сли бы якій місіонеръ лихе мѣсце (т. е. пекло) дуже горяче представлявъ, то онъ мало бы на томъ що взыскавъ, бо всѣ Гринляндцѣ схотѣлибы туда пôйти.

ПОЛІТИКА.

Италія.

Въ пôдалпійской полудневой части Тосканы въ протягу одного тыжня далось чути кôлькакратне землетрясеніе. Въ мѣстахъ Требізонде и Монтепульчіяно, много домôвъ завалило ся и около 20 осôбъ стратило житіе

Хины.

Хиньска держава мае заплатити Японіи 200 мильонôвъ долярôвъ въ сребрѣ военного вôдшкодованя. Отже Хины мусять наразъ заплатити тôльки сребра, скôльки черезъ три роки по цѣлôмъ свѣтѣ може выносити его продукція. Англія уже теперь збирае сребро, щобъ дати на позичку и черезъ тое курсъ сребра пôйде дуже въ гору.

Нѣмеччина.

Уже по празнику и старый Бисмаркъ въ своимъ лѣсномъ закутку Фрѣдригсруге мае опять свôй святый супокôй. Теперь творець могучой нѣмецкой державы, може спокôйно дожидати смерти, бо уже всего зазнавъ и посмаковавъ въ тôмъ житю. Жие довго а слава и богацтво въ дому его.

Росія.

Нѣмецкі газеты пишуть, що мѣжъ нѣмецкимъ цѣсаремъ а російскимъ царемъ якись повставъ гнѣвъ и навѣтъ тіи, що мають довгѣ политичнѣ носы, не можуть сего вынюхати про що.

Старшій братъ царя, котрій уже черезъ довшій часъ хоруе на сухоты, знаходить ся теперь въ Алґеріи для курацій, але и тамъ теплый лагôдный воздухъ не помагае ему.

Російскій міністеръ фінансôвъ д. Вишнеграцкій померъ въ Петербургу.

Австрія.

Австрійскій цѣсеръ на одной нарадѣ панôвъ міністрôвъ кôлька день тому назадъ, сказавъ золотѣ слова: „Я знаю що мой народы мусять поносити великѣ податковѣ тягарѣ, протое хочу щобъ мали всѣ и рôвнѣ права." Се задушевне монарше бажане воплотилось въ дѣло у всѣхъ прочихъ австрійскихъ народахъ,тôлько взглядно одного руского народа монаршѣ слова се є голосъ вопіющаго въ пустинѣ.

Испанія.

Испаньске правительство навѣтъ и не думало, що сего разу повстанцѣ на островѣ Куба завдадуть тôлько клопоту и що до притлумленя революцîйного руху буде потрібно не 2 тысячъ, але 20 тысячъ войска. Начальство надъ вôйскомъ повстанцѣвъ обявъ славный генералъ революціонеръ Мачео. Проти него удавъ ся на островъ Куба найславнѣйшій испанскій генеравъ Мартінецъ де Кампосъ зъ 20 тысячъ войска.

Испаньскій парламентъ ухваливъ законъ, пôсля котрого мають ся карати поймаыхъ повстанцѣвъ якъ наи острійше. Видко що Испаня забула же живемо въ девятнайцятôмъ стôлѣтію. Тая ухвала була добра въ пятьнайцятôмъ столѣтію, але не днесь.

ВЕСЕЛЕ.

У насъ на Руси-Українѣ коли приходять великиднѣ свята, то ґаздынѣ мають найбôльше старания и клопоту зъ пасками. Съ кобасами, сыромъ, яйцями, хрономъ и прочимъ снѣдіемъ не ма заходу и турботы.

Начиняе газда кобасу а почне де мясо вылазити бокомъ, то звяже ниткою и хоть кобаса буде меньшою, але все таки кобаса. Но найгôрша бѣда и грѣхъ и соромъ передъ людми той газдынѣ, котрой не вдасть ся паска, но порапана, розпадена, попукана вылѣзе зъ пеца. Вина тому всему спадае на хлопа, бо вôйшовъ въ хату якъ разъ тодѣ, коли газдыня паску до пеца саджала и тому она не вдала ся — хотяй баба тричи лопатою штуркала о стелю и тричи пôдскакуючи сплюювала тôльки на те, щобъ паска хороша вдалась. Таке лихо съ печенемъ паски трафило ся жѣнцѣ Ивана Закерничного, що бувъ найбôльшимъ богачомъ на все село. Не вдалась газдыни паска — роспала ся по всѣхъ бокахъ що ажъ самъ хозяинъ соромивъ ся якъ ту паску нести вятити — а паска велика наче колесо ôдъ воза.

О бôкъ богача мешкавъ циганъ коваль. Немаючи муки на паску, взявъ ся на штуку. Пôйшовъ до лѣса. знайшовъ великого пняка и далѣ зъ пняка робити паску. За кôлька годинъ зъ пняка стала ся высока хороша выточена зъ дерева паска, котру ще циганъ помастивъ яйцемъ, краденымъ въ мѣжгородской корчмѣ.

Съ пня вѣточивъ циганъ таку деревяну паску, що и самъ церковникъ присягнувъ бы що се спечена зъ муки. Въ церквѣ стоитъ ôдправа. На около церкви зъ порозстелюваными пасками кобасами, яйцями, бабами, и хрономъ, чекають люде на посвящіне.

Циганъ ставъ си коло богача. Богачъ подививъ ся на циганову паску, майже зъ заздрости и пониженя не одурѣвъ! Циганъ се спостерѣгъ и погадавъ собѣ: се вода на мôй млынъ и пôйшовъ нѣбы то до церкви Богу молити ся. Тымчасомъ богачъ перемѣнявъ ся паскою. Циганову красну взявъ до себе, а свою розпадену хоть велику, положивъ на цѣганово мѣсце.

Посвящіни паски и каждый радъ заберавъ ся домôвъ, щобъ скорше свяченымъ подѣлитись.

Богачъ вернувъ домôвъ, розложивъ паску, перехрестивъ ножомъ и хоче краяти.

Нôжь въ деревяной пасцѣ застригъ якъ жидôвска кобыла въ болотѣ. Газда завстыдавъ ся.... Въ тôмъ входить циганъ зъ кавалкомъ паски въ рукахъ и пытае ся: чибъ газда не бувъ такъ добрый дати му кобасы, щобъ заткати тіи части, где его паска роспала ся.

Богачъ давъ циганови всего щôбъ, лише той давъ ему кавалокъ хоть розпаденой, але посвященой паски.

РУСКА ТОРГОВЛЯ

СНАРЯДОВЪ ЦЕРКОВНЫХЪ ИКОНЪ, КНИГЪ И РИЗЪ

МИХАИЛА ДЫМЕТА во ЛЬВОВѢ въ ГАЛИЧИНѢ

Поручае своимъ земякамъ въ Америцѣ всякого рода вещи церковнiи а именно:

Евангелiе нового изданiя въ розличныхъ прехорошихъ оковахъ и оправахъ отъ 55 з. р. до 225 злр. Плащанници на полотнѣ отъ 18 злр. до 42 злр. на шолковой матерiи отъ 48 до 130 злр. Фелоны, Стихарѣ, Хоругви. Фаны, Артоси, Хлѣбницѣ, Кресты всякого рода, Патрицiи, Чашѣ, Кадилницѣ, Дарохранительницѣ, Пауки, лихтарѣ, альпаковiи, мосяжнiи, и циновiи. Всякiи книги церковни, а особливо поручае образи до Иконостасовъ хорошой роботи по дуже умѣренних цѣнахъ, на полотнѣ якъ я посылавъ уже до Шенандоахъ Па, Фрiляндъ Па, Мiннеаполисъ Мiнн. а всѣ були совершенно задоволени о чомъ ся переконати можна.

Чувъ я що въ Америцѣ заберають ся жиды продавати церковни вещи и кажуть собѣ за лихiй товаръ надзвичайно дорого платити, для того прошу всѣхъ а особливо Всечестне руске Духовеньство и братства церковни, котримъ лежить на серцю украшенiе домôвъ божихъ, щобы съ своими потребами до мене удавались, я всѣ замовлення яко Русинъ и вашъ родимецъ якъ можь найтаньше и найсовѣстнѣйше виготовлю. Для того не дайте ся ошуковати отъ людей, котри не мають изображенiя о церковнихъ вещахъ. При замовленiяхъ або, обсталюнкахъ, прошу заразомъ и грошѣ присилати, а слибы замовленiе бôльше стояло якъ 200 злр. или 100 дол. то прошу долучити еще 10 злр. осôбно на таксу, котру треба заплатити американьскому конзулеви въ Вѣдни за потвердженiе рахунку.

Всяки замовленя прошу посилати черезъ „Свободу"
Цѣнники можно получити въ Редакцiи „Свободы"

Зôстаю съ почтенiемъ
Михаилъ Дыметъ.

УВАГА.

Хотячи приступити до „Союза" най посылають вступне и мѣсячне до касiера.

Mr. John Glowa
Excelsior Pa.

И увѣдомити секретара пôдъ адресою.

Rev. J. Konstankiewicz
144 South Franklin Str.
Shamokin Pa.

ОДИНОКIЙ РУСКIЙ ШТОРЪ
въ
ОЛИФАНТѢ ПА.

Пôдъ зарядомъ
ГЕОРГIЯ ХИЛЯКА

Звѣстного руского патрiоты. Есть се найлучше заосмотреный зô всѣхъ шторôвъ во всѣ потребнi товары и всякого рода по якъ найтаньшой цѣнѣ.

Кождый тамошный Русинъ уважаючи себе правдивымъ и щирымъ патрiотомъ, най спѣшить до свого руского штору. Особенно нашi ґаздинѣ най йдуть громадно! Нацо Юськôвъ, Шмулѣвъ спомагати? Идѣть до свого.

МИХАИЛЪ ЕВЧАКЪ

Рускiй
— ЕДИНЫЙ —
КОНТРАКТОРЪ
и
БУДОВНИЧIЙ
—въ—
Вилксбаръ и околицѣ.

Его камѣнне пôдъ будовуесть найлѣпше, а робота найтрвальша.

Будуе мосты и домы, мае власнi конѣ до звозу матерiялу.

Дае кериджѣ на похороны на весѣля, хрестины и т. i.

Мешкае
на River Side,
Недалеко Руской Церкви.

ДОКТОРЪ

H. BEATTIE BROWN, M. D.,
129 Warburton Ave.,
YONKERS N. Y.

Всѣмъ братямъ Русинамъ въ Юнкерсѣ радимо въ разѣ слабости удавати ся до него.

ИВАНЪ ТАЛПАШЪ

Недалеко лiгайского дiпа
въ
Mt. Karmel, Pa.

Поручае любымъ краянамъ свой добре заосмотреный
ГОТЕЛЬ.

Пиво, горѣвка, ликеры и цигары найлучшого сорта.
Таный и выгôдный нôчлегъ
Снѣдане, обѣдъ и вечера все свѣже, смачне и дешеве.
Попробуйте!

РУСКА ТОРГОВЛЯ

(Greek Store Company)
415 Shamokin Str,
въ ШАМОКIНѢ ПА.

Поручае мѣсцевымъ Русинамъ и на околицю свôй богатый складъ всякого рода виктуалôвъ и майнерскихъ знарядôвъ.

Е тутъ мясо
И лопата,
Суть и скирнѣ
И гербата,

Перецъ, гвозды и кобасы,
Мука, крохмаль, солонина
Мыски, горшки всѣ овочи
Зеленина и сушенина.
Е чернушка,
Е петрушка.

РОДИМЦѢ!

Маю честь увѣдомляю моихъ краянôвъ що я отворивъ РУСКУ ГРОСЕРНЮ И БУЧЕРНЮ
108 Morris Street въ
JERSEY CITU N. J.

Поручаю ся ласкавой памяти всѣхъ землякôвъ
ЮСТIЯНЪ КРИНИЦКIЙ.

D OLDENBURG

ПРЕДПРIЕМЦЯ ПОХОРОНОВЪ.

77-87 Morris Str.
Jersey City N.J.

Удавайте ся въ потребѣ до него.

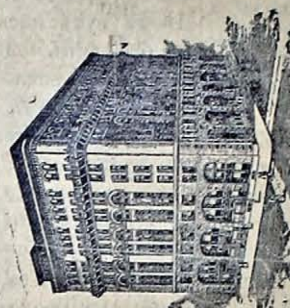
F. MISSLER & KRIMMERT,

Продаю найтуньше шифкарты до старого краю и посилаю грошѣ въ якъ найкоротшôмъ часѣ певно, беспечно безъ жадного клопоту.

Кôлько то уже людей посилало грошѣ до старого краю и купило у мене шифкартъ? а еще жаденъ не скаржив ся що му була яка хиба.

Поручаюсь памяти моимъ краянамъ остаюсь съ глубокимъ поваженемъ и не забувайте на

F. MISSLER

106 WEST STREET
NEW YORK
А въ JERSEY CITY
111 Hudson STREET

R. H. MORGAN

9 W. CENTER ST.
SHENANDOAH PA
ФАБРИКАНТЪ

Прапорôвъ (фан)
Хоруговъ, Оданакъ,
Пасовъ, Шапокъ для Братствъ.

GREEK'I RIM
KAT. SPOLOK
SV. AR. MICHAEL
SHEFFIELD, PA.

Фана для парады зъ найлѣпшого едвабу; чотыри и пôвъ черезъ шесть и пôвъ стôпъ со всѣма приборами $25, и 26.75

Прапоры больши зъ найлѣпшой матерiи по $32.00 $35.00 $45.00 и $50.00

Пишѣть по цѣнники и по пробу до:
R. H. MORGAN
9 W. Centre Str.
SHENANDOAH, Pa.

T. TALPASZ,

ТЕОДОЗIЙ ТАЛПАШЪ
РУСКIЙ РЕСТОРАТОРЪ И ГОТЕЛЬНИЧIЙ.

246
PEARL ST
SHAMOKIN, PA.

Недалеко руской плебанiи.

Добрый вечеръ, друже мой!
— Добрый вечеръ, свате!
А куда такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!

Що за Талпашъ? Звидки онъ?
— Та-жъ краянъ нашъ милый
— У него всѣ русины
— Подкрѣпляють силы!...

— Що за брындза и пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

BOLESLAW SEEGER

Поручае ся ласкавой памяти краянôвъ що въ его салонѣ завсе свѣже пиво и рôжнородни напой.

Хороша саля для забавъ и братскихъ засѣдань.

168. Warren & Dodley Strs.
JERSEY CITY N. J.

До рускихъ промысловцѣвъ и купцѣвъ.

Кто хоче на бiзнесѣ
Заробляти
Мусить въ „Свободѣ"
Свôй анонсъ дати.
Чи ты швецъ
Чи кравецъ,
Чи крамаръ
Чи шинкаръ,
Чи погребалникъ
Чи ликаръ
Чи трумнаръ
Чи аптекаръ —
Дай ся оголосити,
Въ „Свободѣ" возвеличити,
Щобъ тя люде знали
До тебе заходжали
Твôй товаръ куповали
И бѣзнесъ твôй поправляль.
Тодѣ будешь мати гроши:
Будешь патрiотъ хорошiй:
Будешь „Свободу спомагати
Руску справу пôдперати
А ну Кирило
А ну Стефане,
А ну Даниило
А ну Иване:
Всѣ ся оголосѣть
Най зна о васъ свѣтъ!..

Молись, трудись, твережись, учись, до „Союза" запишись, до читальнѣ ходи! Бога въ серцю май, ближняго люби, церковь посѣщай, „Свободу" читай! Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся! Въ льотерiю не грайте, только грошѣ щадѣть. Братя! намъ треба „Народного Дому" ану скинтесь по центови! Се не запоминайте!...... Буде зъ васъ